

Z CIZÍCH REVUÍ

a) *Revues francouzské.*

Revue militaire française.

Ročník 97 (1927), č. 67, 68, leden a únor.

Pplk. Doumenç: **Les trois glorieuses.** Je to ukončení práce z měsíce prosince m. r. Popisuje pohnuté dny nové revoluce pařížské (druhé) ve dnech 27., 28. a 29. července 1830, boje na ulicích Paříže a celé její zákulisí. Práce více politická a sloužící k studii maršálka Marmonta.

Plk. Baillis: **Vývoj ideí o taktickém použití opevněného terénu od Napoleona až po naše dny.** (Pokračování.) Aplikuje některá rčení Napoleona, na př.: „polní práce opevňovací jsou vždy užitečné, nikdy zbytečné a často nezbytné“. Zmínuje se o úpravě terénu podle francouzské zatímní instrukce z měsíce září 1924. Studie probírá jednotlivé fáze bitvy, jako přibližovací pochod, zjednání dotyku, zahajovací boj a konečně boj vlastní. Pak probírá úpravu terénu vzhledem na plán palby v obraně, kterou podrobně rozbírá a stanoví jednotlivé podmínky, jak třeba přizpůsobení terén, aby obránce získal čas, mohl se učlenit do hloubky, připravil obranu palbou kombinovanou s pohybem a vhodně bránil ohrožené místa.

V další stati (č. 2) zkoumá pisatel úpravu terénu v klidu, za posicí dobře chráněnou (t. j. budování dalších linií). Dále pojednává o vlivu taktiky a výzbroje na principy úpravy terénu. Postupně probírá pěchotu a dělostřelectvo; jeho úspěch je hlavně závislý na zručnosti zastírání posice. Ani budoucnost nemůže dát dělu nadvládu nad upraveným terénem, vyjma případy mohutné soustředěné palby na úzkých úsecích. Pak: letectvo, zastírání, tanky, postavení dělostřelectva proti tankům a otázka plynu, hlavně obrana proti němu. Pisatel zakončuje svou obsáhlou práci rčením, že „opevnění nikdy nesplní svého účelu a neprokáže skutečných služeb, nebude-li se již v míru při všech cvičeních náležitě studovati a aplikovati.“ (Ukončení.)

Pplk. Laure: **Pěší divise a vývoj taktiky za světové války.** (Pokračování.) 13. p. divise po střetném boji ve Vogesách v prvním měsíci války 1914 a po ústupu společně s 1. armádou před nepřátelskou přesilou byla vzhledem na rozpoutání mohutné francouz-

ské protiofensivy na Marne převezena s 21. armádním sborem na východní křídlo 9. armády. Divise táhla v čele sboru do mezery mezi 9. a 4. armádou a stihla právě v době, kdy Němci začali již obcházeti západní křídlo 4. armády (9. září 1914). Zajímavé je zjednání dotyku. Nejprve poslána vpřed část divisiho dělostřelectva, aby zachránilo zničení spojovacího oddílu 4. armády; teprve v kritickém okamžiku pro tyto části stihl předvoj divise a protiútokem znemožnil obklíčení. Pak následuje rozvinutí celé divise a útokem spojeným s manévrem tlačení Němec na Sompnis. Boje pokračují i 10. září. 11. a 12. září ustoupili Němci a nastalo pronásledování. 13.—17. září nové střetnutí s nepřítelem u Somme-Suippes a později u Souain boj v částečně opevněné linii a první období ustálené fronty, postupné organisování terénu a soustředování záloh. — 30. září nový převoz na severní frontu a účast v „běhu k moři“. 3.—7. října 1914 účast v boji o Lille, který 7. října obsazen. Ihned potom provádí divise křídelní manévry k Lensu, aby zeslabil německý tlak na Arras. Zajímavé jsou uvedené ztráty, jež jsou v boji u Sompnis-Souain 2856 mužů (28.9%), u Loos-Lorette (Lille) 3206 mužů (22%). Z této pohybné války plyne poučení o velkých ztrátách, jež, připočteme-li ztráty z Voges, dosahují za dva měsíce 90% počtu, t. j. mužstvo divise se úplně vyměnilo po čtyřech bitvách. A v únorovém čísle pokračuje:

Útok 13. divise 17. prosince 1914. Je zajímavé, že dělostřelecká příprava trvala čtyři hodiny i s příslušnými intervaly. Útok prováděn na stejném úseku Loos a Lorette. Po přípravě byl terén rozvrácen, ale německé kulomety nebyly umlčeny. Proto byly velké ztráty a malé úspěchy. — Známé ofensivy 9. května 1915 se 13. divise účastnila v stejném úseku. Útok byl veden přesilou, které však bylo špatně použito, neboť byla přezírána palba protivníka, proto ani zdaleka nebylo dosaženo průlomu německé posice. Naopak útok 16. června 1915 měl úspěch a proniknuto až na první cíl divise. Dále však nebylo možno postoupiti, poněvadž dělostřelectvo nebylo schopno působiti. 25. září 1915 podniknuta nová útok s pětidenní dělostřeleckou přípravou. Postoupilo se asi 2 km. — Při těchto útocích je zajímavé sledovati postup-

né hromadění materiálu. Do prosince 1914 bránila divise 11 km fronty a útočila na 4 km. V útocích r. 1915 nedosahovala její fronta 1 km. Ztráty v těchto útocích byly 18% v prosinci 1914, 61% v květnu 1915, 34% v červnu 1915 a 41% v září 1915. Děl na 1 km: 19 kusů v prosinci 1914, 55 kusů v květnu, 40 kusů v červnu a 74 kusů v září 1915. Ztráty, hlavně v květnu, vysvětluje pisatel tím, že pěchota byla mnohdy přinucena se zastavit jen v improvizovaných krytech, v blízkosti nepřátelských kulometů a pušek. Rozmnožením materiálu neubýlo morálky, neboť ji také bylo tím více třeba. Pak na podkladě zkušeností z útoků probírá: opotřebení pěchoty v první linii; neúčinnost pěchoty jen s vlastními prostředky z r. 1914 před opevněnou posicí; strategické podmínky průlomu; zbytečná námaha pěchoty; učenění útoku; obhlídky a spojení štábu; oslabení a vzepětí morálních sil. (Pokračování.)

Kpt. Girves: Občanská válka v Číně. Začíná historii Číny a přechází na její vztahy s Evropou. Během svých styků s cizinou Čína mnoho ztratila. Naopak cizinci získali různé koncese a mohli je nerušeně hájit svými vojsky na čínském území. — Příčiny války vidí v pádu monarchie a v nevraživosti Severu s Jihem (rozděleného řekou Jang-tse-kiang). Ovšem obě strany se honosí nekázní a nenávistí svých vůdců a proto se válka komplikuje. boj trvá již desetiletí.

Po diktatuře Yuan-či-kaje, jež skončila jeho úmrtím 6. června 1916, nastala vláda jednotlivých gubernátorů, kteří se většinou prohlásili samostatnými a hledali různou orientaci k vlivu velmocí. Přes to však ještě vyhlásila Čína válku Rakousku i Německu (2. srpna 1917). V tu dobu se Jih spojil ve federaci s Kantonem v čele. Tím vznikla znovu severní otázka nesouladu. Aby se sporné záležitosti mezi gubernátory vyřešily, byla svolána konference do Pekingu v dubnu 1921. Na ní rozdělena pásma vlivu pro jednotlivé vůdce: Čang-Tso-Lin v Mandžurii, Tsao-Kun pro severní Čínu až k řece Yang-tse-kiang, Vang-Čang-Yuan dvěma guberniím v střední Číně a měl pro vládu Severu získati jižní gubernie, v nichž měli vliv Kantonští; odstoupil však z veřejného života a vedení po něm převzal U-Pei-Fu. Tento společně s Tsao-Kunem měli úspěch a získávali pro stranu Čeli jednu gubernii za druhou, mimo několik jižních, kde se udrželi Kantonští. Vzrůst vlivu ho vedl ke konfliktu s Čang-Tso-Linem. K rozhodné bitvě došlo u Čang-sin-tien 28. dubna až 4. května 1922. Průběh bitvy: Čang-Tso-Lin soustředil

v třech skupinách jižně a jihovýchodně od Pekingu na řece Yung-ting-ho 95.000 mužů s 310 děl. Fronta byla asi 120 km. Proti němu měl U-Pei-Fu 103.000 mužů s 328 děl. Z této armády soustředil značnou část sil (50.000 mužů a 200 děl) proti Čangovu západnímu křídlu přímo na Peking. Vládní vojsko 3. divise v Pekingu zachovávalo neutralitu. Bitva začala 28. dubna a probíhala se střídavým štěstím. Až konečně 2. května se podařilo zatlačit západní křídlo Čangovo a obchytiti je během dalších dní. 4. května byla západní skupina Čangova poražena a vzdává se vládnímu vojsku v Pekingu (50.000 vojáků se 160 děl). Právě se, že velitel této skupiny byl podpláčen 300.000 dolarů. Armáda Čang-Tso-Linova ustoupila na hranice Mandžurie a připravovala se na odvetu.

Operace r. 1924. Armáda U-Pei-Fu stojí ve třech skupinách od Žlutého moře asi přibližně podél čínské zdi na Jehol, na frontě asi 200 km. Proti němu stojí Čang-Tso-Lin také v třech skupinách se silným východním křídlem a jezdeckým sborem u Jeholu. Síla skupin od východu: U-Pei-Fu 60.000, 30.000 a 40.000, u Čang-Tso-Lina 70.000, 40.000 a jezdecký sbor. Plán U-Pei-Fu byl poutati u moře, útočiti středem a západním křídlem na Jehol a současně vysaditi z lodí desant do týlu armády Čangovy. Dříve však než mohl začít operace, předešel ho Čang, který 14. října 1924 zahájil útok svou skupinou u moře, ale ihned převedl větší její část k střední skupině a zde prolomil frontu podél hlavní silnice Mukden-Peking a postupoval do týlu východní skupiny U-Pei-Fu. Přes veškerou úsilí se mu nepodařilo Čanga zastaviti a byl zrazen velitelem západní skupiny Feng-Yu-Siangem, jenž přešel k nepříteli. U-Pei-Fu uprchl 24. října 1924 jen s nepatrnými částmi na svém loďstvu na jih.

Čang-Tso-Lin postupoval na jih do provincie Šanghaj. Tím značně oslabil své síly. Velení na jihu převzal jeho generál Čang-Cun-Čang, jižně od Pekingu byl generál Li-Čing-Lin. Feng-Yu-Siang vládl v Čansi a Pekingu.

U-Pei-Fu odešel k svému příteli Sun-Suan-Fangovi a za jeho pomoci napadl r. 1925 Čang-Cun-Čanga a porazil ho. Tím nutí Čang-Tso-Lina, aby udělal dohodu s Feng-Yu-Siangem, který však ji nedodržel a za pomoci zrazeného náčelníka štábu Čangova, Kuo-Sun-Lina, jenž obrátil 24. listopadu 1925 ses divisi proti svému veliteli, porazil ho blíže čínské zdi a pronásledoval až pod Mukden. Feng-Yu-Siang vyzval nyní Li-Čing-Lina, aby přešel na jeho stranu. Tento dlouho váhal a zdá se

že se mezitím připravoval, až konečně zamítl, proto vytáhl Feng proti němu. Li-Čing-Lin se postavil na frontě v polokruhu v délce asi 5 km u Tientsien s 90.000 mužů. Proti němu vede Feng tři skupiny; jednu 80.000 mužů přímo na Tsientsin, dvě (130.000 mužů) asi 30 km jižně na Mačang. Útok započat 9. prosince 1925 a byl odražen s velkými ztrátami, hlavně na jihu. To umožnilo Li-Čang-Linovi převést z jihu jednu divisi do středu a provést zde protiútok. Ani další útoky neměly úspěchu, až teprve obchvat severního křídla Li-Čing-Linova a nedostatek střeliva donutil ho 24. prosince 1925 k ústupu. Nebyl však pronásledován. Mezitím porazil 24. prosince 1925 Čang pod Mukdenem v bitvě na řece Liaoh Kuo-Sun-Lina, jenž byl zajat a zastřelen.

Roku 1926 v březnu se vrací Čang-Tso-Lin do prostoru Peking, a to dvěma proudy v síle 150.000 mužů. 20. března stihne Lanchov. Mezitím Li-Čing-Lin spojen s Čang-Čun-Cangem z provincie Šantung, ohrožuje z jihovýchodu Peking. Čang-Tso-Lin získal nové spojení proti Feng-Yu-Siangovi, a to: U-Pej-Fu, který postupoval z jihu na Peking, a Jen-Ši-Sana, jenž táhl z Šensi přímo na sever proti komunikacím Fengovým s Ruskem. Pod tímto sbíhavým útokem na Peking Feng jej vyklíží 15. dubna a uchyluje se do hor severozápadně od Peking, aby tam bránil svou provincii. Pohorí dosahuje velehorské výše. Spojenci se několikrát pokoušeli o prolomení jeho fronty, ale marně; přes to však se jeho situace stávala zatlačení, severního křídla kritikou. Nutno podotknouti, že při útocích použili spojenci i tanků. V říjnu 1926 se však stal postup Kantonských na Jang-tse-kiang hrozivým; obsadili Hankeu. U-Pej-Fu odtáhl proti nim. Mezitím Feng podnikl výpad na provincii Šensi a podařilo se mu část obsadit. Čang-Tso-Lin soustřeďoval zatím všechna svá vojska v prostoru jižně od Peking.

V čisle únorovém pokračuje pak autor v této práci, zmiňuje se o „Vojenské hodnotě čínského vojska a o čínském vojákovi“ a praví: Již dávno je známo, že Číňan nemiluje vojenské řemeslo, proto též loupeživé bandy u nich bujely a ohromný počet obyvatelstva býval bezradným. Z historie je známo, že raději stavěli zeď, nežli by vedli války. S velkými obtížemi se u nich shání několik tisíc vojáků. Přes to však je čínský voják dobrý, je-li mu dobře veleno. Ba má i některé přednosti, na př.: snáší velkou zimu i vedra, jeho strava je minimální a připravuje si ji sám. Dostává mouku, z níž si připravuje chléb, rýži

a někdy čaj (nikdy nejjí maso). Jest oddán svému veliteli a nechce poslouchati jiného. Velmi nesnadno se dá nadchnouti pro osobní věc velitele. — Kádr. Každý guvernér má svou důstojnickou školu a učitele rekrutuje z cizinců. Přes to je důstojnictvo špatně cvičeno. — Organizace jednotek je velmi různá a nejednotná. Na př. Čang-Tso-Lin má divisi pěchoty: dvě brigády po třech plucích (na pluk čtyři kulomety a čtyři minomety), jeden oddíl dělostřelectva (jedna 77 mm baterie a dvě horské 58 mm baterie), čtyři eskadrony a ženijní prapor. Úhrnem lze říci, že je nyní v celé Číně ve zbrani asi 1.930.000 vojáků. — Materiál. Dohodou z 5. května 1919 bylo zakázáno dovážeti zbraně do Číny, ovšem pakt nepodepsalo Rusko a Německo. Ostatní úmluvu obcházejí tím, že místo hotových výrobků dovážejí stroje a jsou zřizovány arsenály, z nichž na př. Čang-Tso-Linův v Mukdenu zaměstnává na 8000 dělníků a vyrábí střelivo, pušky, kulomety, ba i děla.

Pěchota bojuje výhradně puškou v hustých formacích a vše v první linii. V obraně však se kryje v hlubokých zákopech. Taktika malých jednotek je přizpůsobena malé účinnosti dělostřelectva. Teprve v posledních letech se podařilo zlepšiti hodnotu pěchoty, jak viděti ze ztrát, jež dostoupily až 20%. Kulometů není užíváno pro bočnou palbu. Čang-Tso-Lin má též několik tanků, jichž špatně užívá. Dělostřelectva je málo a je špatné. Střílí výhradně po pěchotě palbou přímou. Telefonu se málo používá. Jezdecko jest organizováno po způsobu kozáků. Každý jezdec má svého koně. Jde hlavně po lupu. Kázeň jeho je velmi slabá. Letectvo je nepatrné a ještě špatně vedené, ač má dobré aparáty. Někde jsou ruští piloti. Ženijní vojsko je výborné a má vhodný materiál. Železnice je špatně užíváno a obvykle v bitvě při soustředění materiálu docházelo k ucpání tratí. Intendance skoro není, neboť zásobování se provádí způsobem primitivním. Zdravotnická služba chybí vůbec. Ranění jsou většinou ponecháni na pospas osudu. Jen náhodně se o ně starají místní evropské nemocnice. Vyskytuje se mnoho zranění „do levé ruky“, neboť ranění nemusejí již do vojska. Štáby se naučily modernímu válečnictví. Provádějí soustřeďování vojsk před bitvou, vedou útoky obchvatně se současným útokem frontálním. Rozkazy jsou dobře pracovány. Jinak musí štáb stále řídití spojení zbraní, jinak bojuje pěchota osamocena.

Celý vývoj v Číně závisí na libovůli a na osobních zájmech jednotlivých

gubernátorů. Lid nemá zájmu, vyjma Kantonské, jejichž velitelé však nezadají generálům Severu. Podřízení jsou málo spolehliví a zrada se nepočítá k špatné vlastnosti. Proto se operace nedají široce založit. Lépe než vésti operace je přemluvit podřízené velitele, aby přešli se svými vojsky do druhého tábora. Žádný velitel neumí těžit z vítězství, proto poražení se opět objevují na scéně. Obyvatelstvo přijímá válku, jež se vlastně vede na malém území ohromné Číny, tak jako jiné zloby osudu, t. j. zátopu, epidemii atd. a klidně pracuje dále, platí daně, aniž se stará, kdo z nich těží. (Ukončení.)

Pplk. Gémeau: Použití palby během války v Rifu. V článku je zmínka o používání automatických zbraní v bitvách v Maroku, hlavně těžkých kulometů, z kterých bylo utvořeno skutečné dělostřelectvo přímého doprodu.

Pplk. Paquet: Před německou ofensivou na Verdun. Je to studie zpravodajské služby, jak měla pracovat a jak jí mělo být využito během příprav a zahájení ofensivy na Verdun. K zpracování používá skutečných dokumentů v období od 14. ledna do 21. února 1916 a výpovědi účastníků. -- Bylo jisto, že podle všech zpráv získaných v zimě 1915-16. mohlo dojít k ofensivě u Verdunu, neboť bylo zjištěno: vykládání těžkého dělostřelectva, další nové baterie, zřizování skladů, ubytování, stavění úkrytů, zesílení činnosti letectva atd. Také velitelé rot a praporů pozorovali hnutí v úsecích. Bylo však třeba tyto zprávy soustředit, proto zavedení plukovní zpravodajští důstojníci. Zprávy se měly studovat u divisi, tyto však nebyly vhodně vyhoveny. -- Úsek verdunský byl obsazen v šíři 100 km pěti divisemi a dvěma brigádami zeměobrany na straně francouzské a devíti divisemi na straně německé. -- Byl sledován postup německých prací od října 1915, a to nejprve ve formě obranné (zesilování dalších linií). Připadlo nyní zpravodajské službě, aby podle stavu těchto obranných prací rozřešila, zda možno soudit na eventuelní hlavní útok na Verdun. Velitelství Verdunu nebylo jednotného názoru, ač sám velitel měl obavy z útoku a žádal posily, počínaje

16. lednem 1916. Němci kladli především důraz na překvapení, proto práce nebyly vedeny čistě ve smyslu útoku, a hleděli uchováti všeobecný vzhled posice neporušený. 18. února bylo redigováno první hlášení, že byly zjištěny práce ofensivního rázu a podle výsledku zajatců zjištěny prostory, v nichž vybudovány nové úkryty; podle nich stanoveny cíle eventuelní německé ofensivy. Letecké fotografie, jež byla hlavním zdrojem zpravodajských pramenů, podařilo se zjistiti 75 nových umístění dělostřelectva. Velitel Verdunu vydal na podkladě těchto zpráv rozkaz o zesílení francouzských posic proti místům německého soustředění. Avšak při těchto vyhledávacích pracích nebylo dosti spolupráce mezi letectvem a 2. oddělením štábu, které mělo hlavně od zvěhů, jejichž počet se v únoru množil, dobré a přesné zprávy. 20. února se uvolilo francouzské vrchní velitelství na podkladě těchto zpráv, že za útoku bude velitel Verdunu k dispozici 1. armádní sbor, jedna divise a jedna ter. brigáda. (Následuje)

P. Grimault: 10. letecký salo. Výstava má poskytnout nejen rozhled po leteckém průmyslu francouzském, nýbrž i po průmyslu jiných států. Velmi dobře bylo zastoupeno Československo a Holandsko, méně Anglie a Itálie. Německo se vůbec neúčastnilo. Proto obraz výstavy není úplný. Kovová i dřevěná konstrukce jest asi stejně zastoupena a každá z nich má své přednosti i nevýhody. Mimo duralumina používalo se též oceli. -- Dále vystavováno mnoho hasicích přístrojů, jejichž důležitost jest ohromná, ale výsledky lze velmi nesnadno zkoušet. Mimo to byly vystaveny četné podvratky s různým zařízením, jež má zmenšiti náraz a zvětšiti tření. Málo bylo zastoupeny hydroaviony. Výstava motorů byla hojná. Výsledek výstavy je velmi dobrý jak pro minulost, tak i budoucnost francouzského leteckého průmyslu. Francouzskému letectvu pak bude čím dál více bojovati o udržení primátu.

Informační kurs pro generály a plukovníky v r. 1926. Jest uveřejněn celý program, který skýtá mnoho zajímavých věcí, jimž bylo vyučováno na tomto významném kurse francouzské armády. Štkpt. gen. št. Vejmelka.

b) Revues belgické.

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Ročník VIII. (1927), duben.

Operace belgické armády ve válce 1914-1918. Ústup na Yseru. 16. říjen r. 1914: situace toho dne na frontě bel-

gické armády; rozhodnutí hlavního velitelství; rozkaz pro 17. říjen. 17. říjen r. 1914: zprávy o nepříteli; operace spojenců; rozhodnutí hlavního velitelství operace na belgické frontě.

Generálmajor Donies: Přeh-

ni stráže kryjící obrannou posici v pohybné válce. Autor zdůrazňuje rozdíl těchto předních stráží od předních stráží zajišťujících ubytování a rozbírá otázku podle předpisů belgických, francouzských a německých.

Plk. Stroobants: Kulomety v obraně. Teoretický rozbor jich použití v posici odporu. — Mjr. Paquot: **Pěchotní dělostřelectvo.** Taktické závady použití pěchotního dělostřelectva (za předpokladu, že třípluková divise má oddíl pěchotních děl o třech bateriích, baterie tři čety po třech dělech a pěší pluk rotu o šesti moždících; všechna děla pohybují se prostředky automobilními) na pochodech, při útoku na organisovanou posici, při útoku na posici za podpory útočných vozů; úloha velitele pluku, využití úspěchů.

Mjr. Georges Verhaegen: Studie o organisaci lehkých vojsk. (Dokončení.) Autor si představuje jejich organisaci takto:

A) Armádní jednotky.

Lehká divise by měla: hlavní stan se skupinou velitelskou, spojovacím oddílem a skupinou služeb, tři jezdecké brigády (po 1600 jezdců a 650 cyklistů), jeden pěší pluk cyklistů (1300 cyklistů), jeden oddíl automobilisovaných kulometů (600 vojáků), jeden kulometný oddíl (vezený na housenkových automobilech nebo částečně cyklisticky — 700 vojáků), jeden pluk lehkého dělostřelectva (2000 vojáků), jednu vezenou brigádu (3900 opěšalých jezdců), jeden cyklistický prapor ženijní (štáb, dvě rot cyklistů po čtyřech četách), služby — celkem 4800 jezdců, 3000 cyklistů, 3900 opěšalých jezdců (vezených), 1300 kulometníků na autech.

Podrobné složení této lehké divise:

Jezdecká brigáda v této divisi by měla: štáb (velitelská skupina, četa spojovací, pojiťková a ženijní), dva jezdecké pluky a oddíl cyklistů. Jezdecký pluk: štáb, tři normální eskadrony (každá velitelské družstvo, čtyři čety po třech FM) a jednu kulometnou (čtyři čety kulometů). Oddíl cyklistů: tři normální eskadrony (každá velitelské družstvo, tři čety po čtyřech FM) a jednu kulometnou (čtyři čety kulometů).

Pěší pluk cyklistů: štáb a dva prapory (téhož složení jako oddíl cyklistů).

Oddíl automobilisovaných kulometů: štáb, čtyři eskadrony (každá velitelské družstvo, čtyři eskadry po pěti automobilech, jednu četu zásobovací).

Kulometný oddíl vezený na housenkových automobilech: štáb, čtyři eskadrony (každá družstvo velitelské, čtyři čety kulometů, jednu četu zásobovací).

Lehký dělostřelecký pluk: štáb, dva oddíly jízdního dělostřelectva (každý štáb a čtyři baterie po čtyřech kanonech 7,5), jeden oddíl o třech bateriích houfnic 10,5 vezených, jeden oddíl traktorový (dvě baterie kanonové 10,5, jedna baterie kanonová 15,5).

Vezená brigáda: štáb, tři pluky, z nichž každý má štáb a dva oddíly (každý štáb, tři eskadrony po 12 FM, jednu eskadronu kulometnou o 12 kulometech), jeden oddíl kulometný (štáb, čtyři eskadrony kulometné po 12 kulometech); tato brigáda by potřebovala 300 kamionů.

B) U pěchoty:

a) pro plukovní štáb a každý prapor skupina cyklistů; tyto čtyři skupiny (80—100 vojáků) mohou být seskupeny pod velením jednoho důstojníka;

b) pro pluk četa jízdních zvědů (30 jezdců) pod velením důstojníka.

C) U pěších divisi:

Pro divisi lehký oddíl: velitelství, četa jízdních posílů, jezdecká eskadrona, rota cyklistů, četa pancéřových aut (4—5 vozů). Velitel oddílu funguje jako velitel eskadrony vůči čtům jízdních posílů a třem četám jízdních posílů plukovních (trojpluková divise).

D) Pro armádní sbor „lehký pluk“: štáb s četou jízdních posílů a četou pojiťkovou, jedna korouhev (dvě normální a jedna kulometná eskadrona), oddíl cyklistů (tři cyklistické eskadrony a jedna kulometná cyklistická eskadrona), velitel eskadry pancéřových aut (dvě čety bojové a jedna zásobovací).

Mjr. lékař Leman: Organisace a působení vojenské zdravotnické služby. (Pokračování.) II. Údobí od 1815 do 1870. Zdravotnická služba od 1870 do 1900. Údobí od 1900 do války 1914 až 1918. Bs.

c) Revues polské.

Saper i inżynier wojskowy.

Roč. IV., seš. 5—12.

(Pokračování recenze z „V. R.“ VI., 1925, č. 10., str. 542.) Za nejzajímavější studie pokládám:

Projekty vojenských budov (plk. inž. Abramowski) se zřením k účelnosti, zabezpečení proti požárům a úspornosti; **výchova důstojníků technických zbraní** (dr. inž. St. Micewicz); autor navrhuje na polemiku ve francouzských

odborných časopisech (viz recenzi studie mjr. Wilzewského), srovnává polskou výchovu s výchovou francouzskou a ruskou a dospívá k názoru, že francouzská výchova je nejlepší, neboť zpracuje mladý mozek důstojníka a nevylučuje ho z generálního štábu (studia na válečné škole), kde technické vždy byli velmi prospěšní. Nebylo by dobře, aby se tato otázka řešila i u nás aspoň diskusí? Fakt jest, že náš mladý technický důstojník zná snad dobře literaturu, není však ani dokonalým vojákem, ani dokonalým technikem.

Boj minami (podkopy) — mjr. Skapski — přináší zajímavé podrobnosti z dějin minové války (na př. Servilius r. 430 př. Kr., obléhání Théb r. 200 př. Kr. atd.).

Z Přehledu činnosti ředitelství staveb pancéřových vlaků v Polsku (mjr. Czerepínský) vynikne důmyslná organizace tohoto odvětví techn. zbraní.

Tak na př. r. 1918—1919, na počátku organizace, bylo vystavěno 55 pancéřových lokomotiv, 29 tendrů, 285 bojových vozů, 224 ubytovacích vozů, opraveno 72 lokomotiv, 19 tendrů, 253 bojových vozů a 76 ubytovacích vozů.

Návrh, jak vybudovati ohniska odporu ($\frac{1}{2}$ čety a 2 těžké kulomety) **prostředky stálého opevnění** (pplk. Alexandrowicz); autor zamýšlí vybudovati spouštěcí pancéřovou věž pro 1—2 těžké kulomety; opancéřovanou pozorovatelnou s možností alarmovati celé ohnisko odporu; hotovostní úkryty (betonované) pro těžké kulomety, střelivo a $\frac{1}{2}$ čety (event. dvojnásobnou posádku); podzemní komunikace, spojující všechny tyto orgány mezi sebou a s týlem. Stropy jsou tvořeny z úkrytů buď 120—150 m železového betonu a 0'30 m maskující vrstvy země, neb z 0'80 m betonové desky (pro komunikace); pancíř 0'12—0'25 m. Byť se nám nezdál být projekt dokonalým, je to přece ojedinělý konkrétní návrh, odpovídající moderním názorům: přípravy předvídané posice permanentně již v míru vybudovanými stanovišti kulometů. Bohužel, schází koncepce překážek a souvislosti v obraně; mimo to zdají se tyto stropy trochu slabě rozměřeny, se zřetelím k očekávaným pokrokům v dělostřelectvu.

Válečné mosty anglické a německé (přel. kpt. Kleczke a kpt. Grabowiecki); krátké studie, které nás orientují snímky a náčrtý, o anglických zvláštních mechanických lávkách, o těžké železné koze a o německém 15metrovém těžkém železném nosníku.

Stanoviště a spojovací služba světlo-metných jednotek proti letadlům (por. Buzkiewicz). Článek poskytuje zajímavé podrobnosti a prozrazuje promyšlené studium, opřené o zkušenosti ciziny.

Přechod 2. horské brigády přes Němen pod Komotovem v r. 1920 (mjr. Czarnecki, por. Massalski), líčí pěknou epizodu užití ženij. vojska za pronásledování: přeprava pontony, přivozy ze sprážených pontonů a trámů, stavba výpomocných mostů. Je zajímavé, že Poláci disponovali pro podobné operace pontonovými vozy bývalého most. soupravy Biragovy.

Příští válka ve znamení chemie. (Dr. Sl. Micewicz), podává nám jednak ucelený obraz různých možností zásahu chemických prostředků do boje, jednak dokazuje na podkladě vojenské organizace všech velkých států (zejména Spojených států amerických a Sovětů), že vše se připravuje na boj plynem podle zákona odvěty „oko za oko, zub za zub, plyn za plyn“.

Popis zničení železničního klenutí ho mostu mezi Stanislawowem—Warpnienkou (mjr. Skapski) zasluhuje podrobného studia s hlediska technického, neboť při této práci byly získány cenné poznatky v trháni pilířů a klenutí (plášť z železového betonu), jako i v užití různých trhavin. Studie je doplněna přehlednými tabulkami, vyznačujícími potřebu materiálu, náklad složení pracovních skupin atd.

Stavba úkrytu proti bombardování z letadla (kpt. Biesiekierski) podává zajímavé typy s trojhrannou betonovou střechou, 1'30 m silnou.

Sruby v stálém opevnění (kpt. Biesiekierski) dokazují, jak se otázka stálého opevnění v Polsku intensivně studuje. Svědčí o tom také rozepsání kursu — aby se vyhranily nové názory na stálé opevnění, vzniklé po válce — na obranu pravého břehu varšavského předmostí, **prostředky stálého opevnění, vybudovanými v míru** (válečný projekt, podrobný projekt v měřítku 1:12.500 a rozvrh finančního nákladu). Dobré práce budou odměněny penězi a započaty do kvalifikační listiny důstojníka jako pochvala.

S. i. I. Wojskowy rozpisuje mimo konkursy na zpracování jednotlivých temat úpravy a využití terénu zajímavé je také řešení organizace střediska odporu, jež bylo předmětem zkoušky do válečné školy (mjr. gen. Mitklike) a které se stalo — myslím že oprávněně, předmětem kritiky (mjr. Rewienski). Nebylo by snad záhodno, aby i naše válečná škola uveřejňovala po zkouškách do válečné školy každoročně přijaté „oficiální“ řešení daných temat? Mimo to myslím, že by vělná kritika „Cvičebních Listů“ prospěla i u nás více, než pokoutní odslouchávání řešení, jež z části dolehne k sluchu jich autorů.

Škpt. gen. št. J. Polivka

d) Revues rumunské.

Memorialul Geniului.

Roč. 1926. Čís. 5—6.

Kpt. J. Grigorovici: **Význam silnic za války a jak nazírat na tento problém u nás.** Článek vzpomíná několika historických dat o významu silnic za válek v minulosti a za světové války. Podává pak obsah chystané vojenské příručky o stavbě silnic a doplňuje její detaily ze zkušeností inž. M. Profirioho, jenž řídí stavbu silnic v Besarabii. Navrhuje, aby pracovní prapory, které jsou nápomocny nyní při stavbě silnic, hlavně v Besarabii, byly zreorganizovány a utvořeny z nich 3 silniční pluky, které budou mít ještě aspoň na 10 let odborné cestářské práce v Rumunsku.

Plpk. G. Bora: **Přenos fotografií na dálku.** Vývoj telefotografie a její funkce.

Kpt. T. Panaitescu: **Rok služby u železniční roty.** Stávající dva železniční pluky rumunské armády „vydělávají na sebe“ na drahách podle zvláštní úmluvy mezi ministerstvem železnic a ministerstvem války. Každý pluk má: 8 rot provozních, 4 rot stavební, 2 rot mostní, 2 rot úzkokolejných drah, rotu náhradní. Každá z provozních rot má vykázanu určitou síť, kde vypomáhá ve všech odvětvích železniční služby. Nováčky jsou školeni teoreticky u železničních praporů od počátku února (nástup nováčků) až do konce května, načež se přidělí k příslušným železničním rotám k praktickému výcviku, t. j. k výkonné službě železniční. Roty jsou ubytovány zpravidla v železničních vagoncích, aby byly pohyblivé. Vojníní vykonávají službu podle své specialisace (předvojenské) ve všech odvětvích železniční služby společně s civilními železničními zaměstnanci, vyplňující mezeru v železničním personálu podle přání správy drah.

Pisatel, jenž byl r. 1925 velitelem rot, která pracovala na síti v prostoru Brašova, není tímto způsobem výcviku nadšen. Pomáhá se tím správě drah, nikoliv však armádě. Takto nelze vyvíjet dostatek specialistů pro úkoly železničních útvarů ve válce. Údaje jsou doloženy přehlednými tabulkami.

Kpt. v z. inž. T. Atanasescu: **Válečné mosty v různých armádách.** Rusové měli jen skládací železniční mosty ze dřeva, systému Lembkeova. Materiálu nedalo se použít k opravě poškozených mostů. Nevyžadovaly však specializovaného mužstva. V závěru jsou shrnuty požadavky, které se kla-

dou na válečné mosty. Článek končí výzvou, aby se studiem válečných mostů obíraly nejen vojenské, nýbrž i civilní instituce, poněvadž dodnes ještě jsou v Rumunsku některé válečné mosty ze světové války, které nemohly dosud být nahrazeny mosty permanentními.

Čís. 7.

Gen. S. Panaitescu: **Trajanovy hráze v Besarabii** (s 2 barevnými náčrtky a 8 fotografiemi). V Besarabii je mnoho zbytků bývalých hrází. Podle stavby a umístění měly buď význam vojenský (defenzivní) nebo právní (hranice). Původ jich není dosud vyjasněn a nutno je hledat v době římské okupace.

Plpk. G. Georgescu: **Francouzský řád o použití ženijního vojska.** Výňatky z kritiky tohoto předpisu z „La France Militaire“.

Kpt. T. Panaitescu: **Pomůcka v obraně.** Význam plánu ničení v obraně.

Generál Zottu: **Technické podmínky pro přejímání mikrotelefonických přístrojů.** Obsah podmínkového sešitu pro přejímání těchto přístrojů.

Čís. 8—9.

Dr. St. Cantunieri: **Přípravné studium vojensko-technické geologie.** Výsledek praktického geologického studia půdy v okresech Arges a Muscel, jež provedli chovanci I. ročníku vojenské ženijní školy.

Plpk. G. Bora: **Pokroky v radio-telegrafii.** Mezi posledními novinkami zaujímají pozornost zvláště zesilovače systému Armstrongova a použití krátkých elektromagnetických vln.

Kpt. J. Grigorovici: **Vojensko-technická kolej.** Zatím je to jen několik důstojníků, kteří studují na polytechnice, proedše přípravné školy vojenské. Ke krytí celé potřeby technicky vzdělaných důstojníků je však třeba zřídit úplnou kolej, které by velel vyšší důstojník ženijního vojska a jejímž studijním ředitelem by byl profesor polytechniky.

Dr. chem. V. Zaharescu: **Chemická válka.** (Pokračování.) Boj plynem. Obrana proti plynům. Vývoj masky ve Francii a v Německu.

Plpk. V. Morasanu: **Taktické úvahy o použití světlometů.** Úlohy světlometů v různých fázích bitvy, podmínky viditelnosti, vývoj použití světlometů za války.

Dr. Staehlin: **Sterilisace pitné a užitkové vody plyným chlorem.** Ke sterilisaci vody lze použít: paprsků ultrafialových, ozonu, sloučením chloru, konečně plynového chloru, získaného vypařováním chloru tekutého. Poslední prostředek je nejjednodušší, nejlacnější a nejúčinnější. Užívají ho po nejvíce německá města.

Mjr. Jon Gheorghe: **Přechod vodních toků.** Aplikační řešení přechodu divise přes Prut, jehož druhý břeh je obsazen nepřitelem. Při tom šetřeno zásad: přechod musí býti tak připraven, aby se děl mechanicky, musí zabezpečiti převahu sil a uskutečniti převrácení (taktické i strategické).

Dr. chem. Zaharescu: **Národ při díle.** Dojmy z cesty do Italie. Obdiv změny Italie k lepšímu vlivem systemisace a organisace práce diktátorem Mussolinim.

Plk. Bora: **Vojenská škola v Kanadě.** Překlad jubilejní vzpomínky generála Walkera k padesátiletému trvání školy v Kingotonu.

Plk. Bora: **Řídící plán palby.** Stabilisaci fronty ve světové válce nastal požadavek podrobných map, z nichž by se daly vyčísti všechny potřebné podrobnosti pro přípravu dělostřelecké palby. Tak vznikl řídící plán palby v měřítku 1:20.000, 1:10.000, 1:5.000. Popis a pravidla užití plánu.

Mjr. D. Vasiliu: **Dva měsíce praxe při stavbě dřevěného mostu.** Popis stavby permanentního mostu přes Prut.

Kpt. Panaitescu: **Instrukční práce.** Řešení úlohy destrukce kamenného pilíře mostu s výpočtem potřebného materiálu.

Dr. Zaharescu: **Chemická válka** (Pokračování). Ruská maska, přístroj Tissot a Desgrez, anglické a americké masky.

Úloha ženijního vojska při organisaci terénu. Překlad článku plk. Letourneura z Revue du Génie Militaire.

Kpt. V. Emanuel: **Perspektivy mezinárodního práva.** Dějiny mezinárodního práva.

C. I.

e) Revues švýcarské.

Allgemeine schweizerische Militärzeitung.

Roč. LXXII. (1926), č. 10.

Plk. Biberstein: „**Ein Jubileum**“.
Švýcarská armáda oslavovala v září m. r. 25leté trvání voj. vzduchoplateckého oddílu. Úvahy přinášející k tomuto jubileu vyznívají v ten smysl, že pozorovací balony, jež konaly za války významné služby hlavně při posícním boji jako pozorovatelné nepřátelského týlu a účinků vlastního dělostřelectva, ztratily již koncem války a tím více v dnešní době svůj význam intensivním vývojem letectví; jejich úkol není však pro švýcarskou armádu ukončen, naopak další podržení vzduchoplateckého oddílu jeví se nezbytným, proto, že švýcarská armáda je v oboru letectví poměrně velmi slabě vybavena.

Npor. Edgar Plenninger: „**Der Transport der leichten Maschinengewehre**.“ O zavedení nového typu lehkého kulometu domácí výroby ve švýcarské armádě bylo již referováno. Dosud však nebyl vydán nový organizační předpis, ani není rozhodnuto o způsobu jeho dopravy v pěchotní četě. Pisatel článku činí námitky proti výtýknuvšímu se návrhu, aby roty byly vybaveny kárami s koňským potahem, na nichž by byly lehké kulometry podobné, jako je tomu u těžkých

kulometů, dopravovány až zcela blízko k bitevní čáře, a poukazuje správně na obtíže, jež vznikají pro velitele roty vyhledáváním bezpečných krytů, vyžadováním náhrady za ztrátu potahů v boji, ošetřením potahů, pro něž by roty neměly organizačně předepsaných speciálně vycvičených orgánů. Navrhuje, aby pro dopravu lehkých kulometů byly pořízeny káry nového, zvláštního typu, lehké váhy, opatřené gumovými obručkami podobně jako bicykly, takže obsluha lehkých kulometů by mohla bez obtíží dopravovat zbraně až přímo do prvního sledu.

Plk. Th. Zwicky: „**Sollen Gebirgstruppen eine besondere Ausbildung erhalten?**“ Nemůže býti sporu o tom, že výcvik horské pěchoty musí býti v norském terénu, ježto pouhé teoretické vyučování o jejích úkolech nemá významu. Doporučovalo by se však, aby i ostatní pěchota konala jistou část výcviku v horách, neboť osvojili si polní v obtížném terénu a jeho správné využívání, vyhoví jistě svým úkolům v normálním prostředí, nehledě k tomu, že při výcviku v horách nezpůsobí žádných větších polních škod, výcvik střelecký skýtá větší jistotu vzhledem k okolí a p.

Plk. C. Müller: „**Landesverteidigung ohne Getreidemonopol**.“ Byl autor článku o problému obilního zásob

bování, uveřejněného v 9. čísle tohoto časopisu, přesvědčen o naprosté nezbytnosti státního obilního monopolu pro ochranu státu s hlediska vojenského, je pisatel tohoto článku názoru zcela opačného a tvrdí, že sice regulování obilních zásob a nutné rezervy patří k nejdůležitějším povinnostem státní správy, což však neznamená, že by se tak musilo dít jen ve formě monopolu. I pokud se prodejních cen týká, zaručuje sice monopol stabilitu cen, naproti tomu však poskytuje volný obchod možnost měnicích se, ale zásadně nižších cen obilí. Autor dovozuje, že zrušením státního obilního monopolu nevznikne pro Švýcarsko po stránce vojenské pohotovosti žádné nebezpečí.

„Die Rote Armee.“ Mjr. Monod publikuje se svolením autora, jenž si však vyžádal zachování anonymity, některé údaje o dnešní armádě sovětské republiky, jež — pokud jim možno připisovati autentičnost — nepostrádají zajímavostí a poučení.

Na základě dekretu, vydaného roku 1925, je v Rusku zavedena všeobecná branná povinnost, dělící se na 3 údobí: na vojenskou přípravu, aktivní službu a zálohu.

V poměru k obrovské rozloze státu, udržuje dnešní Rusko poměrně malou aktivní armádu asi 563.000 mužů, má však značnou zálohu v zeměbranceckých milicích formacích, které vycvičují průměrně asi 800.000 mužů do roka.

Pokud se týče organizace armády, je složena kromě námořnictva, jež tvoří samostatnou skupinu, podléhající však témuž ministerstvu, z 54 pěších a 8 jezdeckých divísi, z 9 samostatných jezdeckých brigád a z 30 zeměbranceckých milicích divísi. Samostatné armádní celky tvoří speciální zbraně: letectvo o 800 letounech a 13 oddílech pozorovacích balonů, dále oddíly tanků, pancéřových automobilů a asi 60 pancéřových vlaků, skupina inženýrská (ženisté), 15 pluků a 5 speciálních praporů spojovací služby a 17 praporů bezdrátové telegrafie, konečně dělostřelectvo „se zvláštním určením“ (k střelbě na letadla, pěchotní dělostřelectvo-minomety) a asi 70 baterií těžkého dělostřelectva se zvláštním určením.

V celkovém přehledu organizace se jeví, srovnáme-li ji s jinými evropskými armádami, tyto zvláštnosti:

1. velké procento zeměbranceckých jednotek (milice),
2. velký početní stav jezdeckta,
3. přidělení lehkého dělostřelectva do početního stavu pěších pluků,
4. organizování jízdných zvědných rot,

5. organizační přizpůsobení pěchoty pohybné válce,

6. příliš malý počet lehkých kulometů u pěších rot (6 na rotu),

7. nedostatečné dělostřelectvo,

8. citelný nedostatek tanků a

9. nedostatečné letectvo.

Jen malé procento důstojnického sboru je z bývalých carských důstojníků, kteří byli v porevoluční době postupně restringováni a nyní jsou ponecháni toliko u vyšších hlavních štábů a u centrálních úřadů, a toliko výjimkou u trupy. Celkové niveau důstojnického sboru jest ovšem značně nízké, ježto většina (58% + 13.3%) jest původu selského nebo dělnického a nemá nezbytného školení, ani technických a taktických vědomostí. Činnost velitelů byla dosud značně omezována přidělenými politickými komisary, kteří byli dozorcími orgány u každého vyššího velitele, spoluodpovědnými za veškerou působnost v příkazaném oboru; jejich speciálním úkolem bylo kontrolovati smýšlení vojska a rozšiřovati mezi ním ideje komunistické, v případě války pak mají špionážii v zahraničí a čilou agitaci přiváděti nepřátelské armády k rozvratu. Na jaře r. 1925 byli vojenští velitelé pozemního vojska aspoň částečně zproštěni této kontroly dekretem, jenž jim přiznal právo samostatného rozhodování v otázkách rázu čistě vojenského a správního.

Školení důstojnického dorostu provádějí vojenské školy, jež jsou trojí: 1. vojenské akademie (tříleté), 2. normální školy (tříleté až čtyřleté), do nichž se přijímají mladíci od 17 do 23 let, a 3. pokračovací kursy pro velitele. I podle úsudku bolševiků samých jest úroveň vojenského školení velmi nedostatečnou, což se týká hlavně vyučovacích metod a učebné látky normálních škol, jež mají býti životním základem pro nastávající důstojníky. Avšak účel posvěcuje prostředek: Sovětskému režimu záleží více na tom, aby ze škol vycházeli absolventi spolehliví a nadšení ve víře komunistické než s vyšším vzděláním.

Těmito číslicemi o stavu armády není ovšem branný stav Ruska vyčerpán, neboť nutno přihlížeti k nesčetným odborovým organizacím, Čeka, Sdružení komunistické mládeže atd., jež jsou vesměs organizovány a vychovávány v duchu vojenském a mohou býti v kritickém okamžiku alarmovány a může jich býti použito ruku v ruce s aktivní armádou.

Npor. H. Gut: **„Die staatsbürgerliche Erziehung im militärischen Vorkriegsunterricht.“**

Por. W. Brunner: **„Landwehrwiederholungskurse.“** Npor. Reněš.

f) Revues německé.

Militär Wochenblatt.

Roč. 111 (1926-27), sešit 9.

Škpt. dr. Regele: „Strategie — Operation — Taktik.“ Pokus o určení významu těchto tří tak často užívaných odborných výrazů: **I. Strategie je nauka o vedení všech branných sil jednoho nebo více bojišť podle jednotného plánu k rozhodnutí války zbraněmi.** Na strategii má vliv politika (časově i místně), geografie (možnost pohybu vojsk), vlastnosti naší a nepřátelské armády. Strategie je toliko **jedna**: strategie zničení, která nepříteli úplně poráží. Všechny ostatní strategie jsou jen přechodnou formou strategie zničení (strat. obhajovací, vysilovací). Strategickým je vše, co má podstatný vliv na celkovou situaci bojiště nebo podle Hötendorfa vše, co může tažení rozhodnouti. Místo užívaného výrazu „operační plán“ by byl vhodnější výraz „strategický plán“. — **II. Operace je plánovitě provedení řady pohybů a bojových úkonů k získání prostoru.** Operace jsou strategické i taktické. Každé tažení je souhrnem operací, dílčích úkonů v mezích strategického plánu. Tyto operace uvádí v soulad strategie. Operace není vázána na velikost bojujících vojsk, mohou ji prováděti armády i roty. Operace je **vždy dílčím úkonem** (strategie úkonem celku) a je **vždy pohybem bez boje** (nástup, přesun) **nebo bojem.** Operativními lze zvatí všechna opatření za tím cílem, aby voj. oddíly všech druhů včas a správně zasahovaly do taktického boje a aby během pohybů a bojových úkonů byly přisuny a odsuny udržovány boje schopné. — **III. Taktika učí o správném upotřebení (zatažení) všech bojových prostředků k provedení boje se zřetelem na účinnost zbraní, na území a na nepříteli.** Proto také každá zbraň a zbraně spojené mají svou taktiku. Taktika tvoří pak různé způsoby boje.

Npor. Gallwitz: „Beiträge zur Kampfwagenabwehr.“ Některé poznatky o dělostřelecké obraně proti tankům.

Sešit 10.

Mjr. Loebell. „Der Kampf Mann gegen Mann — der Bajonettkampf.“ Polemika s autorem knihy „La Baionetta“ ital. gen. A. Gasca o použití bodáku v budoucí válce. Proti názoru gen. Gascy, který pro budoucí válku bodák zamítá, staví mjr. Loebell zkušenost ze světové války, kdy bodák byl skutečně v některých okamžicích zbraní boj rozhodující.

Plk. v. Notz: „Die Letzten am Feinde.“ Příspěvek k historii a ukončení války na Balkáně r. 1918.

Grosskreutz: „Der Luftschutz.“ Podle článku amer. gen. Rugglesa v Army Ordonance je cílem obrany proti letadlům: 1. přímá ochrana všech zařízení proti útokům letectva, 2. podobná ochrana vojskových oddílů proti nízko létajícím letadlům, 3. zahnání nebo zničení nepřátelských letadel, nejsou-li vlastní letadla po ruce, 4. roztržení nepřátelských letek k usnadnění útoku vlastních letců, 5. podpora vlastních letců, jsou-li nepříteli v převaze a 6. uvědomění vlastních letců o přítomnosti letců nepřátelských.

v. Cochenhausen: „Russland auf dem Wege zur Katastrophe.“ Výňatek ze stejnojmenné knihy G. Frahm. Kniha je německým zpracováním poznámek velkoknížete Ondřeje Wladimiroviče a ministra války Polivanova a dopisů velkoknížete carovi.

Sešit 11.

„Militärpolitisches aus der Tschechoslovakei“, květen 1925 — květen 1931. Vojenské zprávy, odpovídající toliko částečné zkušenosti; politické jsou jako vždy, stranické.

Major Sonnenberg: „Die Verteidigung des englischen Weltreiches.“ Problémy obrany anglické světové říše podle článku angl. kpt. Gattie, počítáho cenou (Army Quarterly, sv. XII, č. 2, 1926).

Dr. Haushofer: „Lebensraum und Bevölkerungsdichte.“ Studie hustoty obyvatelstva německé říše na základě sčítání lidu r. 1925.

Sešit 12.

Generál v. Ostrymierczak: „Ein amerikanisches Urteil über Deutschlands Rüstungen vor dem Kriege.“ Rozbor knihy „The Genesis of the World-War“ (New York 1926 Knopf) o prof. dějin na Smithově koleji v New Yorku H. E. Barnes. Závěr autora knihy: Důsledky války na Balkáně vedly ve Francii i v Německu všeobecnou nejistotu a politické napětí, které vedlo k opatrnosti a obousměrnému zbrojení.

Generálmajor v. Ohnesorge: „Artilleristische Kriegserfahrungen.“ Příspěvek k řešení otázky postavení dělostřelectva v boji. Podle německého předpisu pro dělostřelectvo je otevřenost postavení dělostřelectva při střelbě

výjimečné. Autor přesně vymezuje jednotlivé možnosti, podle způsobu boje. — V posílní válce používá divišní dělostřelectvo téměř jen skrytého postavení, dovoluje-li to terén. V boji (jmenovitě u dělostřelectva doprovodního) má přednost postavení otevřené, poněvadž je pohyblivější a má lepší možnost zasáhnouti v pravý čas, nehledě k mravnímu účinku viditelného postupu dělostřelectva na vlastního, tak i na nepřátelského vojína.

— „**Verständigungsmöglichkeit im Kampfwagen.**“ Několik poznámek tankového odborníka k článku o systému dorozumivacích značek v tanku uveřejněném v čís. 4/1926. Autor považuje anglickou soustavu za příliš složitou. Hodí se pro mír, nikoli pro válku, ježto velitelé tankových oddílů ztěžuje postavení. Budou-li dorozumivací značky upotřebitelné, musí být co nejjednodušší. Kpt. Chalupský.

g) *Revues maďarské.*

Magyar katonai közlöny.

Ročník XIV. (1926), sešit 3.—4.

Jan Gabányi: **František Rákóczi** II. Vzpomínka o 250 výročí narozenin knížete Františka Rákócziho, vůdce odboje proti Habsburkům.

Plk. Karel Csejkovits: **Budoucí válka se stanoviska politického a pacifistického.** Předvídá, že příští válka bude mnohem kratší, než byla válka světová, a že úspěch přinese jediné iniciativa, předcházení protivníka. Navrhuje tuto organizaci: 1. skupinu úderných vozidel, cyklistických praporů a letectva, která by bez mobilisace byla s to ihned po vypovězení války vpadnouti do nepřátelského území a znemožniti mobilisaci nepřítele, 2. skupinu četnictva, policie a hasičstva, která by čelila nepřátelským vpádům a náletům nepřátelského letectva a tak zamezila paniku, a konečně 3. skupinu: dostatek kádrů pro rychlou mobilisaci vlastní armády.

Znemožnění války může provést jen mohutný, organizovaný mezinárodní kapitál, který by hmotné ztráty způsobené válkou nejvíce pocítoval.

Npor. Jan Fruttinger: **Bývalý 12. honvédský pěší pluk v desáté sošské bitvě** (se dvěma náčrtý). Popisuje boje pluku v první den bitvy dne 23. května 1917.

Plk. v. v. Julius Koós: **Limanowa** (se dvěma náčrtý). Popis boje býv. 77. brigády u Limanowy 10.—12. prosince 1914.

Kpt. Ladislav Pápay: **Překvapení, přepadení a panika.** Na příkladu ze světové války (hlavně boje býv. 51. honv. pěší divise) projednává příslušné odstavce maďarského polního řádu.

Ladislav Badinszky: **Minomety, doprovodní děla pěchoty a děla proti tankům.** Vývoj a technické řešení této otázky během světové války. Jednotlivé bojové prostředky měly být

s to řešiti co možná nejvíce úkolů: na př. minomety by měly střeliti též s plochou drahou střel, kulomety by měly používatí též střely průrazné. Konečný vývoj směřuje ke konstruování jednotného děla pro všechny úlohy. Doprovodní dělo budoucnosti vidí v děle ráže 4—5 cm s velkou počáteční rychlostí a s velkou průrazností, které nehledá ochranu v obrnění, nýbrž v pohyblivosti.

Oskar Karojlovič: **Maďari ve světové válce** (4. pokračování).

Cizí státy: **Mossulská otázka** (s 1 náčrtem). Projednává podrobně vývoj mossulské otázky a zmínjuje se též o vyslání pplk. dr. Jače jako člena kontrolní komise „Svazu Národů“.

Technické zprávy: Kpt. děl. Alexander Ginzery: **Chemická válka a její budoucnost:** Popis bojových plynů a ochranných prostředků. Umělá mlha. Bakteriologická válka.

XIV. ročník (1926). 5.—6. sešit.

Gen. Karel Raics. **Kázeň v utajení a překvapení.** Důležitost utajení. Nebezpečí kavárenských rozhovorů a vypravování u holiče. Armáda technicky slabší musí hledati vyrovnání v překvapení; překvapení však nelze si mysliti bez nejprísnejšího utajení. Jako příklad pro překvapení uvádí, útok Angličanů u Cambrai v listopadu 1917.

Kpt. Josef Bálint. **Vliv měřictví na moderní dělostřelectvo.** Vliv pláno-měřictví na techniku a na organizaci střelby dělostřelectva a na průzkum za boje. Hlavně se obírá otázkou zda měřictví bude lze upotřebiti v pohybné válce. Armáda, jejíž dělostřelectvo je slabší než dělostřelectvo protivníka, může to vyrovnat přesnější střelbou. Prostředkem k tomu jsou dělostřelecké měřické roty, které mohou i v pohybné válce prokázati cenné služby, dopřeje-li jim velitel dostatek času.

Julius Grivičić. **Význam spoje-
nectví Bulharů ve světové válce.**

Diplomatický boj středních mocností
a spojenců o vstup Bulharska do války.

Plk. v. v. Oskar Karojlovič:
Maďaři ve světové válce. (4. pokračo-
vání.)

Průlom u Lucku. Úryvky z deníku.
Podrobný popis bojů II. praporu 315.
honv. p. pl. 4. až 6. června 1916.

Anonymní důstojník gštbr.:
**Historický vývoj plánu generála
Schlieffena.**

Kpt. A. K.

LITERÁRNÍ PŘEHLED

Literatura česká.

Legionářská literatura:

Správa hospodářská a finanční.

První stručnou informaci o organi-
saci intendantské služby v ruských le-
gích byl neveliký spisek, vydaný ještě
za našeho pobytu na Sibiři, „**Armádní
intendantstvo čsl. vojska na Rusi**“,
(Příspěvek k historii.) Sestavilo a vy-
dalo statisticko-historické oddělení ar-
mádního intendanta. Irkutsk, v září
r. 1919. Str. 46.

Obsah této publikace tvoří několik
článků, napsaných od hospodářských
důstojníků, armádního intendanta ma-
jora Vavrocha, kap. Navrátila,
kap. Hanuše a por. Šimáčka, kteří
podávají jednak povšechný obraz hi-
storického vývoje intendantstva ru-
ských legií s příslušným zřetelem na
organizaci zápolí, jednak speciální vý-
klad o zařízení a práci intendantstva
armádního („Armint“), o zásobování
t. zv. penzské skupiny našeho vojska
za anabase v roce osmnáctém a ko-
nečně diskusi o současném stavu záso-
bování ruských legií v r. 1919. Doplněk
tvoří čtyři mapová schemata a diagra-
my. Tato publikace, vydaná z techni-
ckých důvodů jen v omezeném počtu
výtisků, zůstala naší veřejnosti téměř
neznáma.

Po návratu do vlasti věnovala se
v legionářské literatuře největší pozor-
nost dějinám politickým a vojenským,
při čemž hospodářské organizace vojs-
ka bylo vzpomenuáno jen v míře po-
měrně skrovné. Teprve v roce dvacá-
tém čtvrtém a pátém počal uveřejňo-
vat plukovník Josef Petrš, bývalý
náčelník intendantstva týlového (zkrat-
ka „Tylint“), v „Čsl. legionáři“ (částeč-
ně i v „Důstojnických listech“ a ve
„Venkově“) řadu informativních člán-
ků o hospodářství ruských legií. Poz-
ději shrnul tyto články, tvořící vlastně
jen ukázký z připravované historie tí-
lového intendantstva, v samostatnou
publikaci, nadepsanou „**K historii in-
tendantské služby čs. armády na Rusi**“

(výňatky z knihy „Tylint“), Praha,
nákladem Památníku odboje, 1926.
Stran 95.

Autor předeseilá nejprve povšechnou
informaci o vývoji organizace našeho
zásobování a podrobný výklad o ruské
službě hospodářsko-správní, která byla
v čsl. útvarch zrušena teprve v dubnu
r. 1918. Od té doby nastává druhá pe-
rioda našeho vojenského hospodářství,
perioda iniciativní, tvořivé intendant-
ské práce vlastní, jež byla nezbytnou
složkou naší svépomocné vojensko-
politické akce za anabase i v době
pozdější. Vyličení této práce tvoří jádro
Petršova spisu. V samostatné koncepo-
vaných kapitolách podán jest střídavý
a věcný obraz organizace Tylintu, zá-
sobování vojska proviantem, výstrojí
a výzbrojí, spolupráce s ruskými zá-
sobovacími úřady i naší výpomocí Ru-
sům. Populární výklad autorův pro-
vázen jest četnými údaji statistickými.
Speciální kapitoly jednájí o důležité
exposituře kurgánské, o intendantstvu
první divise a východosibiřské skupiny
Gajdovy, o naší spolupráci s Japonci a
konečně o výpravách, vyslaných Tylin-
tem do různých krajů sibiřských a do
Mongolie. Nejzajímavěji jest vyliče-
na romantická výprava na kirgizský ste-
pni trh, jejímž výsledkem byl výhodný
nákup 1.200 kusů žirného skotu. Př-
značné pro poměr československo-
ruský té doby jsou i ukázky vážných
překážek, činěných našim nákupům
omskou vládou ve prospěch sibiřských
spekulantů. Po stránce formální za-
sloužila by některá místa lepší slohov-
é úpravy.

V celku možno říci, že přítomná
publikace Petršova poskytuje naší ve-
řejnosti dobrou zatímní informaci, a že
jest zároveň i vážnou průpravnou pra-
ci pro sepsání většího spisu o hospo-
dářských dějinách ruských legií.

Z širšího hlediska, než obě zmíněné
knížky našich intendantů, zabývá se
hospodářskými a finančními poměry
našeho vojska na Rusi současná publi-

kace bývalého náčelníka Finanční správy, dnes vrchního ředitele Legiobanky, Františka Šípa, „Několik kapitol o hospodářství naší sibiřské armády“. (V odpověď na Bílou Sibiř generála Sacharova.) Praha 1926. Nákladem Legiografie. Stran 49. (Před tím uveřejněno ve sborníku „Naše revoluce“, roč. IV., 1926.)

Jak již podtitul naznačuje, hyla tato práce vyvolána urážlivými nepřevdami a mstivými klevetami, jež rozšiřuje dnes známý pamflet generála Sacharova (viz náš referát ve Vojen. Rozhledech, r. VII., 1926, str. 233–236). Ředitel Šíp, jsa nejlépe zasvěcen do celého souboru finančních a hospodářských otázek našeho vojska na Rusi, odpovídá tu klidně a čistě věcně na různé Sacharovovy insinuace, pokud se týkají hospodářské činnosti ruských legií. Apologeticko-historický výklad autorův zajímavě osvětluje naše hospodářské snahy a plány, počínaje již obdobím ukrajinským, dále finanční organizaci našeho zásobování, železniční dopravu, evakuaci Povolží při ústupu koncem roku osmnáctého, účtování s ruskými úřady a bankami, a ko-

nečně naše obchody s některými ruskými firmami před odjezdem ze Sibíře.

Třebaže se autor omezil zatím jen na věci dotčené generálem Sacharovem, podal i v těchto několika krátkých kapitolách velmi cenný, dokumentární příspěvek k hospodářským dějinám ruských legií. Příspěvek tento je významný již tím, že se v něm vlastně po prvé rozebírá a vysvětluje řada důležitých a ožehavých otázek, které jsou již po několik let předmětem nesoriosní, potouchlé kritiky různých našich odpůrců a nepřátel. Při této příležitosti upozorňujeme zároveň na tři jiné dokumentární příspěvky Šípovy, uveřejněné také ve sborníku „Naše revoluce“ r. III., 1925/26. Jednají o naši finanční podporu, poskytnutou na Sibíři formování dobrovolckých útvarů polských, lotyšských a karpato-ruských.

Netřeba jistě zdůrazňovati velkou důležitost, ba nutnost podrobného a systematického osvětlení celé finanční politiky našich legií v Rusku. Ředitel Fr. Šíp by tu byl ovšem autorem nej-povolanějším. F. Steidler.

BIBLIOGRAFIE

(1927.)

(Pokračování.)

Nauka o zbraních.

D'Adhémar R.: La balistique expérimentale. Paris 1926. (Presses univers. de France.)

Brunswig H.: Das rauchlose Pulver. Berlin 1926. (Gruyter.) Za 28 M.

Collard R., ed.: Technique du pointage et préparation du tir des mitrailleuses. Namur 1925. (Dave.) Str. 126. Za 10 fr.

Coussin Paul: Les armes romaines. Paris 1926. (Librairie de la Sec. de l'Histoire de France.)

Cranz: Lehrbuch der Ballistik. I. Bd., Außere Ballistik, 5. Aufl., Berlin 1925. (Offene Worte.) Za 57 M.

Deiss F.: Deutschlands Wehr- und Waffen im Wandel der Zeiten von den Germanen bis zur Neuzeit. Deutsches Soldatenbuch, Bd. 1. Leipzig 1926. (Goblis, Kaiserfriedrichstr.)

Dreger Max: Waffensammlung Dreger. Mit einer Einführung in die

Systematik der Waffen. Berlin 1926. (Gruyter; Histor. Waffen u. Kostüme, Bd. 160.)

Filatov N.: Osnowania strzelby iz rużej i pulomětov. Moskva 1926. Str. 502. (Gos. Vojsk. Izd.) Zde vnější a vnitřní balistika, zákon rozptylu a p.

Champon: Etude du ravitaillement en munition. Paris 1925.

Instrukcja strzelecka. I. Warszawa 1925. (Wojsk. Inst. nauk. wyd.)

Kula Viktor: Granaty ręczne i karabinowe. Toruń 1926.

Ławacz Karol, kpt.: Naprawa broni ręcznej i maszynowej oraz przyborów. Warszawa 1925. (M. S. Wojsk. Dep. III.)

Müller G., kpt.: Exposé schématique du fonctionnement des armes de petit calibre. Paris 1926. (Berger-Levrault.) Za 5 fr.

Paillé G.: Précis de tir et armement. Paris 1926. (Fournier.) Str. 190. Za 10 fr.

Popoff: Les méthodes d'intégration de Poincaré dans la balistique extérieure. Paris 1926. Za 15 fr.

Rathgen Bernhard: Das Aufkommen der Pulverwaffe. München 1925. (Barbara-Verlag.)

Rathgen B.: Die Pulverwaffe in Indien. Die europäische Herkunft derselben. München 1926. (Sonderhefte der Schwer. Art. H. 3. a 4. [1926].)

Ritter Hans, kpt.: Der Zukunftskrieg und seine Waffen. Leipzig 1924. (Koehler.) Za 3'25 Mk. (Zde o vývoji zbraní.)

Sanchez Guttierrez: Conferencias sobre balística interior. Segovia 1924. (Academie d'art.) Za 32 pesetas.

Schwarte Max: Kriegstechnik. Berlin 1927. (Mittler.) Str. 586. Za 38 Mk.

Szalla: Kleinkaliberschießen. Berlin 1927. Union, Deutsch-Verlagsgesellschaft.

Schießvorschrift für das schwere Maschinengewehr. HDV. 73. Berlin 1926. (Mittler.) Za 2'50 Mk.

Schießvorschrift für Gewehr, Karabiner, l. M. G., Pistole und Vorschrift für den Gebrauch von Handgranaten. HDV. 240. Berlin 1926. (Mittler.)

Schmuderer-Maretsch: Die Lehre vom Schuß. (Unter besond. Berücksichtigung des Schrottschußes. Berlin 1926. (Parey.) Za 10 Mk.

Volkart Walter: Funktionen und Störungen des Maschinengewehres. Bern 1926. (Schweiz. Militärbücherei.)

Wykłady o instrukcji strzeleckiej broni towarzyszącej. Toruń 1925. (Centr. Szk. Strzeln.) Str. 82. Za 2 zł.

Tieriechow W.: Granaty i grienadiery. (Wojen. Naucz. pri Woj. Akad.) Moskva 1925. Str. 64.

Zimmermann, kpt.: Der Sicherheitsdienst beim Schießen im Reichsheer für alle Waffen. Berlin 1926. (Off. Worte.) Za 5 Mk.

*

Barstyn, pplk.: Die Vorläufer des Maschinengewehres. (Militärwiss. technische Mitteilungen 1926, Červený srpen, str. 428.)

Bougoin P.: Balistique et photographie. (Revue de France, 1. Août 1926, p. 487.)

Däniker Gustav: Indirektes Schießen mit schweren Maschinengewehren. (Sonderabdruck aus Allg. schweizerischen Militärzeitschrift 1926.)

Deutsches Kleinkaliber-Schießenschießen. (Monatsschrift zur Förderung des Kleinkaliberschießens in Deutschland, Novemberheft 1926.) Günsburg.

Gavard A.: Die Pulver- und Sprengstofffabrikation Deutschlands während des Krieges 1914—18. (Revue d'Art., 15. Juni 1925.) Viz rec. Zeitschrift für das ges. Schießwesen... č. 11, str. 173.

Gossot et Lionville: Sur les principes de la balistique intérieure. (Compt. rend. Ac. Sc. 13. sept. 1926, p. 503.)

Una forma pratica di risoluzione del problema fondamentale della balistica interna. (Rivista Art. e Genio, ven-červenec 1926, p. 1174.)

Podoski Jerzy: Karabinki i kalibrowe i ich użycie. (Bellona Tom XXIV., 3.)

Stützer R.: Ein neues Richtverfahren für das indirekte Schießen. Rundschau 1925, č. 1.)

Waffenkunde. (Kriegskunst, roč. č. 12 a roč. III., č. 3a 5.)

Opravy:

V článku pplka Frant. Ulmana v č. 4 (1927) Voj. Rozhledů čti na str. 210, 1. řádek shora, místo „třetí pluk“ správně „třetí prapor“.